

สรุปผลการวิจัย ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากสภาพปัญหาเรื่องการกระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่จำนวนและความรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่ผู้กระทำความผิดเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้นด้วย และในจำนวนผู้กระทำเหล่านั้น มีอยู่จำนวนไม่น้อยที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีสภาพครอบครัวที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีโอกาสทางการศึกษา และมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ตกต่ำ เด็กและเยาวชนดังกล่าว มีอายุอยู่ในช่วง 15 – 18 ปี ซึ่งจัดเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น การศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กระทำความผิด จึงมีความน่าสนใจ เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น หากแต่ยังนำไปสู่การอธิบายถึงสาเหตุการกระทำความผิด อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจในตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด ตลอดจนเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหสำหรับผู้นุญที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันปราบปราม แก้ไข และยับยั้งการกระทำความผิด รวมถึงการแก้ไขเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดด้วย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของปัจจัยทางสังคมต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย" จึงได้เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนชายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งมีทั้งหมด 8 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านการขัดเกลาเรื่องเพศจากคนในครอบครัว ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมทางเพศของคนในครอบครัว ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมที่มีปัญหาของกลุ่มเพื่อน ปัจจัยทางการใช้ยา / สารเสพติดในกลุ่มเพื่อน ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มเพื่อน ปัจจัยทางด้านการขัดเกลาเรื่องเพศจากโรงเรียน ปัจจัยทางด้านสื่อลามกอนาจาร และปัจจัยทางด้านความถี่ในการรับสื่อลามกอนาจาร ประการที่สอง เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวกับการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพล และมีอิทธิพลในลักษณะอย่างไร มากน้อยเพียงใด ประการสุดท้าย เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไขเยียวยาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา อันอาจเป็นประโยชน์ได้กับการกำหนดนโยบายในเรื่องต่างๆ และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการป้องกัน ยับยั้ง และแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดเรื่องเด็กและเยาวชน แนวคิดเรื่องการข่มขืน แนวคิดเรื่องการขัดเกลาทางสังคม แนวคิดเรื่องครอบครัว แนวคิดเรื่องการกระทำ

ความผิดของเด็กและเยาวชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีสมมติฐานในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การไม่ได้รับการขัดเกลาเรื่องเพศที่ถูกต้องจากคนในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
2. พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของคนในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
3. การคบเพื่อนที่มีปัญหามีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
4. การใช้เวลาและสารเสพติดในกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
5. พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
6. การไม่ได้รับการขัดเกลาเรื่องเพศที่ถูกต้องจากโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
7. สื่ออนาจารมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย
8. ความถี่ในการรับสื่อมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประกอบไปด้วยข้อมูลจาก 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work Research) ซึ่งในส่วนของ การเก็บข้อมูลภาคสนาม นั้น ได้แบ่งขั้นตอนสำคัญๆ ออกเป็น 2 ส่วน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนของการศึกษาประวัติ ภูมิหลัง (The Life History) พฤติการณ์แห่งคดี และรายละเอียดด้านการสืบเสาะและพินิจ จากเอกสารสำนวนคดีแดง ศาลยุติธรรมชั้นต้น และจากเอกสารสมุดประจำตัวเด็กและเยาวชน จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเลือกกลุ่มประชากร การออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดแบบสัมภาษณ์ และแนวทางในการสัมภาษณ์ ส่วนขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนของการสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informant Interview) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ในลักษณะของการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

(Formal Interview) ในเนื้อหารายละเอียด สถานที่และเวลาโดยเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview Guide) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา เป็นเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ในคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว คดีคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดส่งตัวฝึกอบรม และฝึกอบรมอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา จำนวน 10 ราย ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยพิจารณาจากประเภทคดี ระยะเวลาฝึกอบรมที่เหลืออยู่ก่อนครบกำหนดปล่อย ประวัติการกระทำความผิด พฤตินิสัย ความพร้อมทางร่างกายและอารมณ์ และความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัย ทั้งนี้ได้อาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสำนวน สมุดประจำตัว และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่นักจิตวิทยาที่ดูแลเด็กและเยาวชน ประกอบการพิจารณาคัดเลือก

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทั้งหมด จะถูกนำมาเรียบเรียงแบบพรรณนา แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเป็นรายบุคคล นำไปจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และสมมติฐานในการวิจัย และนำเสนอในรูปแบบของตาราง ประกอบค่าเฉลี่ยร้อยละ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยและสรุปผลการศึกษาประกอบกรณีศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข่าวสำคัญ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 ราย สามารถสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข่าวสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. อายุ

ผู้ให้ข่าวสำคัญมีอายุในขณะกระทำความผิดตั้งแต่ 15-17 ปี กล่าวคือ อายุ 15 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 16 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และอายุ 17 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ในขณะที่สัมภาษณ์มีอายุตั้งแต่ 16-19 ปี กล่าวคือ อายุ 16 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 อายุ 18 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และอายุ 19 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20

2. ระดับการศึกษา

ผู้ให้ข่าวสำคัญมีระดับการศึกษาสูงสุด ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ จบการศึกษาระดับชั้น ต่ำกว่าชั้นป.6 จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 จบการศึกษาระดับชั้น ม.3 จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 และจบการศึกษาระดับชั้น ม.6 จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 และขณะกระทำความผิดทั้งหมดยังคงศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างๆ ดังนี้ กำลังศึกษาระดับชั้น ม.1 , ม.3 และ ปวช. ระดับชั้นละ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และกำลังศึกษาระดับชั้น ม.5 จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 40

3. ศาสนา

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ในขณะที่ผู้ให้ข่าวสำคัญ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 นับถือศาสนาอิสลาม

4. สถานที่อยู่อาศัย

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 เกิดและเติบโตในภูมิลำเนาเดิม และจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ได้กระทำความผิดต่างถิ่นที่อยู่

5. บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิด

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาของตนเอง โดยสภาพที่พักเป็นบ้านส่วนตัวของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยถึงร้อยละ 90 มีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 เท่านั้น ที่พักอาศัยอยู่เพียงลำพังคนเดียว

6. ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา

บิดามารดาเกือบทั้งหมดยังมีชีวิตอยู่ ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอายุตั้งแต่ 40 - 70 ปีเศษ ร้อยละ 60 อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 40 หย่าร้าง ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ตั้งแต่ 4,000 - 20,000 บาท

7. ข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 เป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 มีพี่น้อง 2 คน และจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 มีพี่น้องมากกว่า 2 คน ในขณะที่พี่น้องส่วนใหญ่ของผู้ให้ข่าวสำคัญเป็นเพศชาย นอกจากนั้นยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องของผู้ให้ข่าวสำคัญส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนิทสนมกันมากนัก

8. ฐานความผิด

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 90 ได้กระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราโดยมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่า 1 คน และร้อยละ 80 จะร่วมกันกระทำความผิดมากกว่า 5 คนขึ้นไป

9. จำนวนครั้งในการกระทำความผิด

ผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 เคยกระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรามาก่อนแล้ว แต่ไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี ในขณะที่อีกร้อยละ 50 กระทำความผิดเป็นครั้งแรก และถูกจับกุมดำเนินคดีด้วย

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 : การไม่ได้รับการขัดเกลาเรื่องเพศที่ถูกต้องจากคนในครอบครัวมี

อิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับการขัดเกลาเรื่องเพศจากคนในครอบครัวที่มีต่อผู้ให้ข่าวสำคัญนั้นมีน้อยมาก แม้ว่าผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวน 9 ราย จะเคยได้รับการขัดเกลาเรื่องเพศจากคนในครอบครัว แต่เรื่องที่ได้รับการขัดเกลานั้นน้อยมาก ไม่ถึงร้อยละ 51 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับการขัดเกลาในภาพรวม พบว่าระดับการขัดเกลาอยู่ที่ร้อยละ 31 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าในครอบครัวของผู้ให้ข่าวสำคัญนั้น มีการสอนในเรื่องเพศน้อย

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 2 : พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของคนในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 ราย พบว่าร้อยละ 30 มีการพูดจาหยาบโลน ส่อไปในเรื่องเพศ ร้อยละ 20 มีการแต่งกายโป้ / เปลือย และคู่อีลลามกอนาจาร ในขณะที่ภาพรวมของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของคนในครอบครัว อยู่ที่ระดับร้อยละ 17.50

ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 3 : การคบเพื่อนที่มีปัญหาหรืออิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 ราย พบว่ากลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญทุกรายมีปัญหาเรื่องเรียนตกต่ำ ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการใช้จ่าย/สารเสพติด รักในวัยเรียน นอกจากนั้นยังเคยมีประวัติการกระทำผิด และมีปัญหาครอบครัวแตกแยกอีกด้วย อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญส่วนใหญ่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างดี และได้รับโอกาสทางการศึกษา และในภาพรวมพบว่า กลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญเป็นกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาในระดับค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.50 และไม่มีปัญหาในระดับค่าเฉลี่ย ร้อยละ 37.50

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 4 : การใช้จ่ายและสารเสพติดในกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 รายพบว่า กลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญทุกรายมีพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ และดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ประเภทสุราและเบียร์ นอกจากนั้นส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมในการเสพกัญชา บางส่วนมีการเสพยาบ้า และเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วกลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญมีการใช้จ่ายและสารเสพติดคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 64 และไม่มีค่าใช้จ่าย / สารเสพติด ร้อยละ 36

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 5 : พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 รายพบว่ากลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข่าวสำคัญทุกรายมีคนรัก และมีมากกว่า 1 คน มีพฤติกรรมชอบลวนลามทางเพศกับผู้หญิง เปิดเผยเรื่องเพศอย่างคึกคะนอง และมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน บางส่วนมีพฤติกรรมในการเที่ยวสถานบันเทิงยามราตรี แต่ไม่พบว่ามีพฤติกรรมในการเที่ยวสถานบริการทางเพศ ค่าเฉลี่ยในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มเพื่อนอยู่ที่ร้อยละ 73

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 6 : การไม่ได้รับการขัดเกลาเรื่องเพศที่ถูกต้องจากโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 รายพบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญส่วนใหญ่เคยได้รับการสอนเรื่องเพศจากโรงเรียน แต่เนื่องหากการสอนไม่เข้มข้นมากนัก มีเพียงร้อยละ 20 ที่ได้รับการสอนในระดับที่เข้มข้น คือ ร้อยละ 68 และเมื่อพิจารณาในภาพรวมเรื่องการสอนเรื่องเพศศึกษาจากโรงเรียนพบว่าอยู่ระดับค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 46

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 7 : สื่ออนาจารมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 รายพบว่าผู้ให้ข่าวสำคัญทุกรายนิยมบริโภคสื่อลามกอนาจารประเภทซีดี/วีซีดี มากที่สุด รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ สำหรับสื่อลามกอนาจารที่กลุ่มตัวอย่างนิยมบริโภคน้อยที่สุดคือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการนิยมบริโภคสื่อลามกอนาจารในอัตราร้อยละ 64

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 8 : ความถี่ในการรับสื่อมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดคดีข้ามชั้นกระทำซ้ำเราของเด็กและเยาวชนชาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 10 รายพบว่าผู้ให้ข่าวสำคัญมีพฤติกรรมในการบริโภคสื่อลามกอนาจารด้วยความถี่ น้อยกว่า 1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 42 ในขณะที่ความถี่มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 58

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานงานวิจัย

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. ปัญหาในการดูเอกสารสำนวนคดี : มีปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ดังนี้

1.1 ปกติเอกสารสำนวนคดีเป็นความลับทางราชการที่ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีไม่มีสิทธิที่จะรับรู้ จึงต้องมีการขออนุญาตเป็นกรณีพิเศษ และมีกระบวนการเข้าไปศึกษาสำนวนที่ค่อนข้างยุ่งยากและต้องใช้ความระมัดระวังสูง

1.2 ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นกรณีพิเศษ กรณีที่จะเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลยในคดีนั้นๆ เพราะเป็นสิทธิของเขาที่จะไม่ให้บุคคลอื่นมาล่วงรู้ข้อมูลของตนเอง

1.3 เนื้อหาที่ได้จากเอกสารสำนวนคดีใกล้เคียงกับเนื้อหาในสมุดประจำตัวของเด็กและเยาวชนที่ได้จากสถานพินิจ จึงไม่มีความจำเป็นต้องอ่านเอกสารสำนวนคดี

1.4 สถานที่ในการนั่งอ่านสำนวนมีค่อนข้างจำกัด เพราะเนื่องจากเอกสารเป็นความลับทางราชการ ไม่สามารถนำออกไปจากบริเวณที่กำหนดได้ ต้องนั่งอ่านบริเวณห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีพื้นที่จำกัด และมีความสั่นสนุ่นววาย ไม่เหมาะกับการใช้สมาธิในการศึกษาประเด็นและรายละเอียดต่างๆ ในสำนวน

1.5 เนื้อหาภายในเอกสารสำนวนคดีมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ใช้ภาษาเฉพาะทางกฎหมาย ผู้ที่ไม่มีความคุ้นเคยกับการอ่านสำนวนจะมีความสับสน และจะใช้เวลานานในการจับประเด็นที่ต้องการ แม้ผู้วิจัยจะเคยศึกษาวิชากฎหมายมาก่อน ก็ยังมีความสับสนในการอ่านสำนวนอยู่พอสมควร

1.6 การจดบันทึกข้อมูลบางส่วนในเอกสารสำนวน อาจถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ถ้าไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะข้อมูลที่สามารถนำไปสู่การระบุตัวผู้กระทำความผิดได้

ดังนั้นเพื่อลดปัญหาและความยุ่งยากในการวิจัย การศึกษาเพียงสมุดประจำตัวของประชากร ก็น่าจะมีความเพียงพอแล้ว

2. ปัญหาเรื่องความวิตกกังวลในการสัมภาษณ์ : ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้น่าจะเป็นปัญหาที่ตัวผู้วิจัยเอง เนื่องจากผู้วิจัยมีความรู้สึกกังวลใจในการเผชิญหน้ากับประชากร และรู้สึกหวาดหวั่นกับการเข้าไปอยู่สถานพินิจเป็นเวลานานหลายเดือน ด้วยเกรงว่าตนเองจะไม่มีความพร้อมในการสัมภาษณ์ กังวลเรื่องความปลอดภัย และการวางตัวในขณะสัมภาษณ์ ทำให้เป็นอุปสรรคในระยะต้นๆ ก่อนการเข้าไปสัมภาษณ์จริง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแก้ไข 3 ประการ ดังนี้

2.1 ขอคำปรึกษาแนะนำจากบุคคลต่างๆ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ตุลาการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาสมทบประจำศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ญาติผู้ใหญ่ และรุ่นพี่นิสิตอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม โดยได้ขอคำปรึกษาแนะนำถึงวิธีการในการสัมภาษณ์ การวางตัวต่อหน้าเด็กและเยาวชน การแต่งกาย การใช้ถ้อยคำ และเนื้อหาที่เหมาะสมในการสัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความพร้อมมากขึ้นในการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร

2.2 เมื่อถึงกำหนดในการเข้าไปเก็บข้อมูลจริงในสถานพินิจ ผู้วิจัยยังไม่เริ่มต้นสัมภาษณ์ทันที หากแต่ได้ใช้เวลาในการทำความรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ และกลุ่มประชากรอยู่ประมาณ 1-2 เดือน ด้วยการร่วมกิจกรรม และช่วยงานด้านต่างๆ ของสถานพินิจเท่าที่จะสามารถทำได้ ในส่วนการสร้างความสัมพันธ์กับประชากรนั้น ผู้วิจัยได้จัดให้มีการทำกิจกรรมกลุ่มขึ้น เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้วิจัยและประชากร ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่และประชากรที่จะศึกษา ทำให้ความรู้สึกวิตกกังวลต่างๆ ผ่อนคลายได้เกือบ 100 เปอร์เซ็นต์

2.3 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทดลองสังเกตการณ์การพูดคุยระหว่างนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ กับเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาถึงเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่น่าสนใจ และนำไปประยุกต์ใช้กับการสัมภาษณ์จริงของตนเอง

จากแนวทางทั้ง 3 ประการ ทำให้ผู้วิจัยมีความพร้อมอย่างเต็มที่ในการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน โดยปราศจากความวิตกกังวลใดๆ จนทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดี

3. ปัญหาเรื่องเด็กและเยาวชน : เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เด็กและเยาวชนไประยะหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่เสร็จสิ้นกระบวนการ บางครั้งเด็กและเยาวชนที่เป็นประชากรอาจถูกส่งตัวไปที่อื่น เช่น ย้ายศูนย์ฝึกฯ หรือครบกำหนดปล่อยก่อนกำหนด เนื่องจากเหตุบรรเทาโทษ หรือถูกส่งไปร่วมกิจกรรมที่อื่น เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องเปลี่ยนตัวกลุ่มตัวอย่างใหม่ ส่งผลต่อระยะเวลาในการเก็บข้อมูลที่ต้องขยายออกไปด้วย ดังนั้นในการเปลี่ยนตัวกลุ่มตัวอย่างครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยแน่ใจว่าสามารถสัมภาษณ์ได้ตลอดการเก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ข้อเสนอแนะเรื่องประเด็นในการทำวิจัย

ในแต่ละประเด็นของสมมติฐานการวิจัย สามารถทำการวิจัยเจาะลึกลงไปในแต่ละประเด็นได้ เช่น เรื่องการขัดเกลาเรื่องเพศจากคนในครอบครัว สามารถศึกษาเจาะลึกลงไปในเรื่องที่ผู้ปกครองแนะนำโดยละเอียด และตามไปเก็บข้อมูลในครอบครัวของประชากรด้วย อันจะนำไปสู่แนวทางในการสอนเรื่องเพศศึกษากับบุคคลในครอบครัวได้อย่างเป็นรูปธรรม หรือเรื่อง การขัดเกลาเรื่องเพศจากโรงเรียน ก็สามารถศึกษาลึกลงไปในตัวหลักสูตรของการศึกษา เหมาะสมกับผู้เรียนทางด้านการจัดการการศึกษาที่มุ่งนำไปประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรทางด้านการศึกษาที่มีความเหมาะสมต่อไปได้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 วิธีการเก็บข้อมูล : ควรใช้วิธีการที่มีความหลากหลายในการเก็บข้อมูล นอกเหนือจากวิธีการพูดคุยแบบตัวต่อตัว ทั้งนี้เพื่อลดความเบื่อหน่ายให้กับประชากรวัยรุ่นชาย เช่น การใช้วิธีการวาดรูปเพื่อสะท้อนความคิด การสัมภาษณ์แบบกลุ่มเพื่อลดความเขินอาย และเพิ่มความตึงเครียดในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของประชากร เป็นการรวบรวมข้อมูลของประชากรจากกรบอกเล่าของผู้ใกล้ชิด

2.2 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล : การรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ควรมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 3 ระยะเวลาคือ

ระยะที่ 1 : เป็นการทดลองการเก็บข้อมูลกับประชากรเทียบเคียง อาจเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำคามผิดในคดีเดียวกัน แต่มีขอบรมอยู่ต่างที่กับกลุ่มประชากรจริงที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ อุปสรรค ปัญหา ข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นจากการสนทนาเพื่อจะได้สามารถนำไปปรับปรุงกับการสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรจริงได้

ระยะที่ 2 : การเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

ระยะที่ 3 : การกลับไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้ง หลังจากสรุปข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2 แล้ว เพราะส่วนใหญ่ในการเก็บข้อมูลก่อนการสรุปผล ผู้วิจัยมักจะได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน 100 เปอร์เซ็นต์ การกลับไปเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง จะช่วยเพิ่มคุณภาพของข้อมูลให้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประชากรจำนวนน้อยนั้น การศึกษาข้อมูลของประชากรล่วงหน้าก่อนการสัมภาษณ์จริง มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในภูมิหลังในด้านต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมแห่งคดีของประชากร อันจะเป็นประโยชน์ในการเลือกประชากรได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกประชากรแบบเฉพาะเจาะจง

4. ข้อเสนอแนะการดูสำนวนคดีและสมุดประจำตัว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติภูมิหลัง และพฤติกรรมแห่งคดีจากเอกสาร 2 แหล่ง คือ สำนวนคดีจากศาลยุติธรรมชั้นต้น และสมุดประจำตัวของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งในการขอดูเอกสารสำนวนนั้น จำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่งในการเปิดเผยข้อมูลของเด็กและเยาวชน เพราะเอกสารสำนวนถือเป็นความลับทางราชการที่ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับรู้ อีกทั้งยังอาจเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลยในคดีนั้นๆ ด้วย ดังนั้น การศึกษาสำนวนจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งยวดเป็นพิเศษ และจะศึกษาเท่าที่จำเป็นจริงๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้เพียงการศึกษาสมุดประจำตัวเด็กและเยาวชนของสถานพินิจฯ แทนก็ได้เช่นกัน

5. ข้อเสนอแนะเรื่องประสิทธิภาพในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์จะทำได้ต้องมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น

5.1 มีห้องสัมภาษณ์ที่มีความเป็นส่วนตัว ปลอดภัย ไม่มีการรบกวน ซึ่งจะช่วยให้การสัมภาษณ์มีความต่อเนื่อง และเข้าถึงข้อมูลได้ชัดเจนขึ้น

5.2 มีความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่าง สืบเนื่องจากการเก็บข้อมูลในคดีข่มขืนขึ้นกระทำซ้ำเรานั้น เราคงไม่สามารถหลีกเลี่ยงประเด็นการสัมภาษณ์ในเรื่องเพศสวบนุคคลของประชากรได้ การได้รับความคุ้นเคยจากประชากร จะช่วยให้ประชากรมีความจริงใจในการให้ข้อมูลมากขึ้น โดยเฉพาะกับผู้วิจัยที่เป็นผู้หญิง ซึ่งประชากรที่เป็นวัยรุ่นชาย อาจมีความกระตือรือร้นที่จะพูดถึงเรื่องเพศต่อหน้าผู้หญิงที่ไม่มีความคุ้นเคยได้ ซึ่งการสร้างควำมคุ้นเคยทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม การร่วมกิจกรรมที่สถานพินิจจัดขึ้น การรับฟังปัญหาด้านอื่นๆ ของประชากรที่อยู่ นอกเหนือจากงานวิจัย การมีมนุษยสัมพันธ์และมิตรไมตรี เป็นต้น

5.3 การเก็บข้อมูลจะมีความราบรื่นและสะดวกมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการทำความรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ จึงมีความจำเป้นด้วยเช่นเดียวกัน

6. ข้อเสนอแนะเรื่องวินัยในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลในสถานพินิจ ซึ่งเป็นสถานที่ราชการที่มีความเข้มงวดกวดขันในเรื่องวินัย และการรักษาความปลอดภัย ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการวางตัวที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกายที่เรียบร้อยรัดกุม การรักษากำกัปกริยา การวางตัวกับเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม การมีวินัยในการเข้าเก็บข้อมูล และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานพินิจ

นอกจากนั้น ในการเข้าไปเก็บข้อมูลควรมีการจัดทำตารางการเข้าไปสัมภาษณ์อย่างชัดเจน เป็นระบบ และแจ้งกับเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า เพื่อเป็นการระมัดระวังไม่ให้งานของผู้วิจัยไปมีผลกระทบกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ไม่ควรมีการเก็บข้อมูลในวันที่สถานพินิจมีกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เพราะประชากรจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานพินิจจัดขึ้น หรือในวันที่เจ้าหน้าที่มีภารกิจความรับผิดชอบจำเป็นเร่งด่วน ไม่สามารถมาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลให้กับผู้วิจัยได้ อีกทั้งยังเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ในการกำหนดแผนการทำงานให้สอดคล้องกับการทำงานของผู้วิจัยด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการปรับเปลี่ยนเรื่องการขัดเกลาเรื่องเพศจากคนในครอบครัว โดย
 - 1.1 ในครอบครัวจำเป็นต้องมีการพูดคุยเรื่องเพศศึกษาอย่างตรงไปตรงมาตั้งแต่เด็กๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศให้กับเด็ก
 - 1.2 การที่ครอบครัวจะสอนเรื่องเพศได้ดี พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีวุฒิภาวะในด้านต่างๆ พอสมควร เช่น มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ มีเวลาดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา และมีจิตวิทยาที่จะสอนเด็กในวัยต่างๆ รวมถึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องเพศให้กับเด็กด้วย
 - 1.3 แม้อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จะไม่ได้มีส่วนในการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีให้เด็กและเยาวชนเห็นมากนัก แต่ก็ไม่ควรละเลยความใส่ใจในการแนะนำเรื่องการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมกับเด็กๆ ด้วย อย่างน้อยที่สุดจะเป็นแบบอย่างที่ดีติดตัวเด็กไปจนกระทั่งโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต
2. เด็กและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยนิยมดื่มสุรา และเบียร์ ซึ่งการดื่มสุราทำให้วัยรุ่นเกิดความคึกคะนอง และความสามารถในการยับยั้งชั่งใจลดลง เป็นเหตุให้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีโอกาสเอื้ออำนวยต่อการกระทำความผิด พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรทบทวนวินัยบุตรหลานของตน กรณีที่มีการไปมั่วสุมกับกลุ่มเพื่อน และกลับบ้านในยามวิกาลเป็นประจำ เพราะนั่นอาจจะเป็นสัญญาณที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของท่าน
3. วัยรุ่นไทยจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ควรมีการเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของวัยรุ่นไทยเสียใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การเปลี่ยนคู่นอนบ่อย การคบเพื่อนชาย การวางตัวกับเพศตรงข้าม การไว้ใจเพื่อน การไม่รักษาวลสงวนตัว เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
4. การขัดเกลาเรื่องเพศจากโรงเรียน ควรมีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้
 - 4.1 โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่ต้องทำหน้าที่ในการขัดเกลาเรื่องเพศศึกษาให้กับเด็กควบคู่กันไปกับครอบครัว โดยเนื้อหาการสอนไม่ใช่เพียงการมุ่งเน้นไปในด้านกายภาพร่างกายของมนุษย์เท่านั้น แต่การเจาะลึกลงไปในเรื่องทางด้านการคบเพื่อนต่างเพศ การรู้จักระมัดระวังป้องกันตัว การถนอมรักษาคุณค่าของผู้หญิง การให้เกียรติผู้หญิง เป็นต้น

4.2 ครู อาจารย์ผู้สอน จำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมด้วย เช่น อายุต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป มีแนวคิดทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ มีความสามารถในการสื่อสารกับวัยรุ่น มีความเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่น เป็นต้น

4.3 ระยะเวลาในการสอนควรสอนตั้งแต่เด็กๆ เพื่อให้เด็กเกิดการซึมซับ ไม่ใช่มาสอนตอนโตเป็นวัยรุ่น ซึ่งไม่เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แต่อาจสายเกินกว่าความอยากรู้ อยากลอง อยากเห็น อยากสัมผัส จนเด็กได้ทดลองด้วยตนเองไปแล้วก็ได้

4.4 การสอนในวิชาด้านคุณธรรม จริยธรรมต่างๆ น่าจะมีความเหมาะสมในการสอนควบคู่กันไปกับเรื่องเพศศึกษา เพราะการปลูกฝังคุณธรรมที่ดี ย่อมนำไปสู่ความสามารถในการคิด ยับยั้ง ระวัง และป้องกันการกระทำ ตลอดจนการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำในเรื่องนั้นๆ ใดๆ

5. สื่อลามกอนาจารต่างๆ มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของเด็กและเยาวชน ยิ่งในปัจจุบัน สื่อต่างๆ เหล่านั้นหาได้ไม่ยากนัก และค่อนข้างจะมีแพร่หลายในสังคมไทย เด็กและเยาวชนสามารถจัดหามาเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเองได้ไม่ยากนัก การควบคุมการเผยแพร่สื่ออาจทำได้ยาก การดึงดูตใจทางเพศถูกนำมาใช้เป็นจุดขายในการผลิตสื่อแทบทุกชนิด การควบคุมการผลิตและเผยแพร่สื่อให้มีความเหมาะสมนั้น ทำได้ยาก ส่งผลให้สื่อที่ไม่เหมาะสมยังคงเข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างง่ายดาย

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยต่างๆ ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการที่ครอบครัวและโรงเรียนไม่สั่งสอน แนะนำเรื่องเพศที่ถูกต้องให้กับเด็กและเยาวชน การที่เด็กและเยาวชนคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่ค่อยเหมาะสม เช่น มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการใช้ยา และสารเสพติด ตลอดจนมีปัญหาด้านต่างๆ รวมถึงการที่เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการบริโภคสื่อลามกอนาจารได้อย่างไม่ยากนัก ย่อมส่งผลต่อการกระทำ ความผิดคดีซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามมาตรการในการแก้ไขเยียวยาใดๆ คงไม่มีประสิทธิผลมากเท่ากับการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน ด้วยการพัฒนาความคิด ปลูกฝังทัศนคติ ให้เด็กและเยาวชนมีวิจารณญาณในการพิจารณาแยกแยะการกระทำต่างๆ ด้วยตัวของเขาเอง และให้เขาได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้การกระทำด้วยตนเอง รวมถึงรับผิดชอบในการกระทำของตนเองด้วย ทั้งนี้สังคมโดยคนทุกกลุ่มทุกฝ่าย จำเป็นต้องหันมาตระหนักถึงปัญหาและผลเสียความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อที่อย่างน้อยอนาคตที่สำคัญของชาติเหล่านี้จะได้ไม่สูญเสียโอกาสในการเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต